

1. DATOS IDENTIFICATIVOS DA DISCIPLINA	
CODIGO	
MATERIA	Espazo sonoro
DISCIPLINA	Espazo sonoro
TITULACIÓN	Título Superior de Arte dramática
ESPECIALIDADE	Dirección Escénica e Dramaturxia
ITINERARIO	Dirección Escénica
CURSO	3º
CRÉDITOS ECTS	6
CARÁCTER	Obrigatoria
DEPARTAMENTO	Dirección escénica e dramaturxia.
CENTRO	ESAD de Galicia
COORDINADOR/A	
DOCENTES	Nome e apelidos: Carmen Labella Rivas Horario titorías: http://www.esadgalicia.com/qlg/profesorado.php?id=2&tit=Titorías Despacho: Dpto. Dirección Escénica e Dramaturxia Contacto: carmenlabella@edu.xunta.es
DESCRICIÓN	Estudo dos principios musicais (ritmo, melodía, harmonía, etc.) e a súa aplicación na escenificación. Análise dos elementos sonoros aplicados na dramaturxia e na escenificación. Concepto de espazo sonoro.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Non se requiren.
LINGUA EN QUE SE IMPARTE	Galego ☒ Castelán ☒ Inglés ☐
2. COMPETENCIAS	
COMPETENCIAS TRANSVERSAIS DE GRAO	
T3	Solucionar problemas e tomar decisións que respondan aos obxectivos do traballo que se realiza.
T4	Utilizar eficientemente as tecnoloxías da información e da comunicación.
T7	Utilizar as habilidades comunicativas e a crítica construtiva no traballo en equipo.
T9	Integrarse adecuadamente en equipos interdisciplinarios e en contextos culturais diversos.
T14	Dominar a metodoloxía de investigación na xeración de proxectos, ideas e solucións viables.
T15	Traballar de forma autónoma e valorar a importancia da iniciativa e o espírito emprendedor no profesional.
COMPETENCIAS XERAIS DA TITULACIÓN	
X3	Potenciar a conciencia crítica, aplicando unha visión crítica construtiva ao traballo propio e ao dos demais, e desenvolvendo unha ética profesional que estableza unha relación adecuada entre os medios que utiliza e os fins que persegue.
X4	Comunicar, mostrando capacidade suficiente de negociación e organización do traballo en grupo, a integración en contextos culturais diversos e o uso das novas tecnoloxías. Igualmente, coñecendo linguas estranxeiras cun nivel que permita desempeñar o exercicio da profesión en ámbitos internacionais.
X5	Fomentar a expresión e a creación persoal, integrando os coñecementos teóricos, técnicos e prácticos adquiridos; mostrando sinceridade, responsabilidade e xenerosidade no proceso creativo; asumindo o risco, tolerando o fracaso e valorando de maneira equilibrada o éxito social.
X6	Desenvolver unha metodoloxía de traballo, estudo e investigación encamiñada á autoformación na propia disciplina, procurando ámbitos axeitados para a formación continuada e para adaptarse a diversas situacións, especialmente ás derivadas da evolución da súa profesión.
COMPETENCIAS ESPECÍFICAS DA ESPECIALIDADE	
ED2	Proxectar a composición do espectáculo, utilizando todos os coñecementos estéticos e técnicos necesarios sobre as diferentes linguaxes e códigos que participan na representación.
ED3	Planificar e conducir o proceso xeral de creación do espectáculo, aplicando a metodoloxía de traballo pertinente.

ED5	Investigar para concibir e fundamentar o proceso creativo persoal, tanto no que se refire á metodoloxía de traballo como á renovación estética.	
3. OBXECTIVOS DA DISCIPLINA		COMPETENCIAS VINCULADAS
1. Coñecer o significado de espazo sonoro e valorar a súa importancia na globalidade da posta en escena.	T4, T9, T15, X4, X5, ED2, ED5.	
2. Saber recoñecer e clasificar os sons dun espazo sonoro con arranxo á súa tipoloxía, calidades, orixe, carácter, autoría, a tipoloxía das súas fontes sonoras e as calidades das contornas sonoras ficcionais nos que se manifestarán.	T3, T14, T15, X4, X5, ED2, ED3.	
3. Coñecer as formas de produción de espazos sonoros nas distintas estéticas teatrais	T9, T14, X4, X6, ED2, ED5.	
4. Dominar diferentes ferramentas para realizar unha análise sonora dun texto literario dramático.	T4, T9, T14, X3, X4, X6, ED3, ED5	
5. Saber analizar o deseño sonoro dunha creación escénica ou cinematográfica.	T4, T7, T14, T15, X3, X4, X6, ED3, ED5	
6. Elaborar unha formulación sonotúrxica a partir duns propósitos escénicos narrativos determinados e unha idea dramatúrxica global dun espectáculo.	T3, T4, T7, T14, T15, X3, X5, X6, ED2, ED3, ED5.	
7. Comprender as relacións que se establecen entre o director de escena, o deseñador de son e o técnico de son e como as formulacións escénicas do primeiro determinan a concreción do espazo sonoro e a comunicación entre os membros do equipo.	T3, T7, T9, T15, X3, X4, X5, ED3.	
8. Entender o funcionamento dos elementos básicos que interveñen na gravación, transmisión e reprodución de sons.	T4, T14, T15, X3, X5, ED2, ED5.	
9. Coñecer as vías para a obtención as músicas e efectos de son necesarios para un deseño de son.	T4, T14, T15, X3, X4, X6, ED5.	
10. Utilizar, a nivel básico, ferramentas informáticas habituais para a creación dos deseños de son.	T3, T4, T14, X4, X6, ED3.	
11. Saber realizar un deseño de espazo sonoro, desde a súa fase de concepción ata a de formalización escénica, aplicando os coñecementos técnicos necesarios, imaxinación e creatividade.	T3, T4, T7, T9, T14, T15, X3, X4, X5, X6, ED2, ED3, ED5.	
4. CONTIDOS		
TEMAS	SUBTEMAS	SESIONS
1. Análise dos sons. Tipoloxías.	1.1. Tipoloxías: fala, músicas, efectos de son e silencios. 1.2. Calidades do son. 1.3. Tipoloxía das fontes sonoras.	4
2. Concepto de espazo sonoro.	2.1. Elementos sonoros aplicados na dramaturxia e a escenificación en vivo e a cinematográfica. 2.2. Funcións básicas, narrativas e sensoriais da sonoridade. 2.3. A interacción co espazo-tempo escénico.	7
3. O son na escena, desde as vangardas históricas ata os nosos días.	3.1. Da ruptura tonal ao obxecto sonoro. 3.2. A acción sonora. 3.3. Paisaxe sonora.	7
4. O espazo sonoro, os xéneros e a estética teatral, radiofónica e cinematográfica.	4.1. Música e artes plásticas. 4.2. Sonoridade radiofónica. 4.3. A banda sonora no cinema. 4.4. Teatro musical. 4.5. Espectáculos multimedia. 4.6. A ópera.	10
5. A dramaturxia do son.	5.1. Concepto dramatúrxico. Formulación sonotúrxica. 5.2. Posibilidades narrativas, expresivas e/ou significativas da música e os efectos de son. 5.3. Relacións entre a música, voz, sons, a imaxe, a palabra. 5.4. A recepción. O espectador. 5.5. Decisións conceptuais e formais. 5.6. Integración do sonoro no conxunto da posta en escena.	6

6. O deseño do son I: ferramentas, fases e metodoloxía.	6.1. Preproducción: análise, planificación e previsión do equipo. 6.2. Produción: recompilación, creación e gravación. 6.3. Posproducción: edición dixital dos sons. 6.4. Deseño en sala: montaxe do equipo, gravación dos efectos.	8
7. O deseño do son.II: anotación.	7.1. Plano de son. 7.2. Libreto de son. 7.3. Folla de efectos sonoros.	6
8. O deseño do son. III: o equipo de son.	8.1. Cableado. 8.2. Micrófonos. 8.3. Soportes tecnolóxicos. 8.4. Mesa de mesturas. 8.5. Altosfalantes.	4
9. O director de escena e o deseñador do son.	9.1. A comunicación co deseñador e o técnico de son través dos recursos comunicativos e de representación do director, e da súa idea embrionaria inicial. 9.2. Aspectos técnicos: fontes, materiais e sonorización. 9.3. Creación de atmosferas sonoras e a súa edición en software informáticos. 9.4. Aplicación de contidos a través da práctica escénica.	8
TOTAL SESIÓNS		60 h

5. PLANIFICACIÓN DOCENTE

Actividade / Número de horas	Presencial (horas)	Non presencial (horas)	Total
Actividades introdutorias	6		6
Exposición teórico-prácticas	18	8	26
Práctica individual	8	32	40
Práctica colectiva	15	10	25
Proyecto		35	35
Actividades complementarias		15	15
Titorías individuais	5	2	7
Titorías de grupo	5	2	7
Actividades de avaliación. Probas			
Actividades de avaliación. Presentacións / mostras	3	15	18
Actividades de avaliación. Revisión		1	1
TOTAL	60 h	120 h	180 h
PORCENTAXE	33 %	67%	100%

6. PLANIFICACIÓN DOCENTE E METODOLOXÍAS DE ENSEÑANZA E APRENDIZAXE

Actividades	Descrición
1. Exposicións teórico-prácticas	- Exposición docente. Implica a programación de actividades a partir da exposición teórica con exemplos prácticos. - Exposición estudantil: sobre o seu traballo no proxecto de espazo sonoro.
2. Lectura en común de textos	Realización de análises críticas e estudos comparativos de espazos sonoros a partir de textos teóricos e dramáticos, vídeos de escenificacións ou películas.
3. Visionado de vídeos	
4. Debates	Formulación, fase de traballo en equipo, guion e celebración do debate.
5. Proxectos de traballo	Deseño e execución individual dun espazo sonoro. Implica actividades de procura, actividades de xestión da información e actividades de comunicación na súa posta en común e defensa.
6. Asistencia a espectáculos	Actividade complementaria que supón a asistencia a espectáculos e a súa análise crítica en grupo.
7. Práctica individual.	Exercicios sobre a dramaturxia do son en exemplos dados. Exercicios sobre as fases e procesos do son aplicados a propostas concretas. Prácticas de sonorización.
8. Práctica colectiva.	

7. ATENCIÓN PERSONALIZADA	
Seguimento.	Farase un seguimento personalizado, facendo unha análise de cada caso específico e resolvendo cada casuística do modo máis apropiado.
Orientación.	Orientación respecto das dúbidas e inquietudes que xurdan en cada caso.

8. FERRAMENTAS DA AVALIACIÓN

8.1 Avaliación ordinaria

Ferramenta / actividade	Competencias avaliadas	Ponderación
Calidade dá participación do alumnado nos comentarios, debates e análises críticos.	T3, T14, T15, X4, X5, X6, ED2, ED5.	20%
Exercicios de edición de audio. Prácticas de creación sonora para materiais dados: unha secuencia de accións, un texto...	T3, T9, T14, T15, X3, X5, X6, ED3, ED5.	40%
Deseño e execución dun espazo sonoro para unha proposta escénica dada.	T3, T4, T9, T14, T15, X3, X4, X5, X6, ED2, ED3, ED5.	40%

8.2. Avaliación extraordinaria

Ferramenta / actividade	Competencias avaliadas	Ponderación
Proba escrita sobre os contidos da materia.	T3, T4, T14, X4, X5, X6, ED2, ED3.	40%
Exercicios de edición de audio. Prácticas de creación sonora para materiais dados: unha secuencia de accións, un texto...	T3, T9, T14, T15, X3, X5, X6, ED3, ED5.	30%
Deseño e execución dun espazo sonoro para unha proposta escénica dada. Defensa oral ante a docente do proxecto.	T3, T4, T9, T14, T15, X3, X4, X5, X6, ED2, ED3, ED5.	30%

8.3 Avaliación específica para alumnado sen avaliación continua / ordinaria / extraordinaria

Ferramenta / actividade	Competencias avaliadas	Ponderación
Proba escrita sobre os contidos da materia.	T3, T4, T14, X4, X5, X6, ED2, ED3.	40%
Exercicios de edición de audio. Prácticas de creación sonora para materiais dados: unha secuencia de accións, un texto...	T3, T9, T14, T15, X3, X5, X6, ED3, ED5.	30%
Deseño e execución dun espazo sonoro para unha proposta escénica dada. Defensa oral ante a docente do proxecto.	T3, T4, T9, T14, T15, X3, X4, X5, X6, ED2, ED3, ED5.	30%

9. BIBLIOGRAFÍA, MATERIAIS E OUTROS RECURSOS

- Bordwell, D. (1985). Narration in the Fiction Film. London: Routledge.
- Chion, M. (1999). El sonido. Barcelona: Paidós.
- Chion, M. (1993). La audiovisión. Barcelona: Paidós.
- Iglesias, P. (Producer). (2018, January 18). Lecciones de espacio sonoro. Diseño de sonido para teatro. [Video podcast]. Retrieved from <http://alumnos.pabloiglesiassimon.com/espaciosonoro.html>
- Labrada, J. (2009). El sentido del sonido. Barcelona: Alba.
- Larriba, M. Á. (2003). Sonorización. Ciudad Real: Ñaque.
- Radigales, J. e Polo, M. (2008). La música en el cine, La estética de la música. Barcelona: Universitat Oberta de Catalunya (UOC).
- Rodríguez, Á. (2003). La dimensión sonora del lenguaje audiovisual. Barcelona: Paidós.

10. OBSERVACIÓNS / RECOMENDACIÓNS

1. Nas exposicións e traballos escritos terase en conta a asimilación do coñecemento, a adecuación da linguaxe, a capacidade investigadora e de análise e a expresión de puntos de vista persoais.
2. Nas prácticas escénicas terase en conta o resultado artístico, o uso dos coñecementos adquiridos e a evolución dos seus resultados.
3. Para obter unha cualificación global positiva, o/a estudante deberá aprobar (5 puntos ou máis) cada unha das actividades de avaliación recollidas neste programa.
4. A perda do dereito á avaliación continua aplícase no caso do alumno ou alumna que some un número de faltas a clase igual ou superior ao 10% das horas lectivas.

